

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Herziening Wna

Samenvatting van de inhoudelijke analyse van de 10
thema's

In deze bijlage een beknopte (deels schematische) weergave van de verzamelde verbeterpunten in de Wna ten aanzien van de tien thema's die bij de herziening van de Wna zijn geanalyseerd en uitgewerkt. Wat uit deze bijlage ook zal blijken is dat bij een wijziging de neuzen niet altijd dezelfde kant op staan en er sprake is van consensus en nuanceverschillen. Aan de hand van de bijgevoegde thematische analyse (bijlage 1) wil het bestuur de ledenraad meenemen in het grondige proces dat ten grondslag ligt aan de weloverwogen keuzes die de definitieve bestuursvisie voor de herziening van de Wna vormen. Per thema wordt kort het vraagstuk toegelicht, worden de nuanceverschillen tussen de uitkomsten van de eerdere consultaties en de klankbordgroep kort besproken om tot slot de gekozen oplossingsrichting te benoemen. In de overzichtstabellen zijn tevens de belangrijkste argumenten (zowel pro als contra) als de belangrijkste aandachtspunten waar rekening mee is gehouden bij de keuze voor de oplossingsrichting, kort geschetst. De uitkomsten van de klankbordgroepsessies en de analyse en prioritering van alle input uit de consultatieronden zal ter beschikking worden gesteld op NotarisNet.

1. Digitalisering (passeren en archiveren) en modernisering van het notariaat

Het notariaat staat midden in een digitale transformatie. De huidige Wna sluit daar nog onvoldoende op aan. Digitale akten, veilige digitale archivering en efficiënte communicatie met cliënten vragen om modernisering van de wettelijke kaders. Zonder deze vernieuwing dreigt het notariaat achter te raken op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen met gevolgen voor toegankelijkheid en vertrouwen in de beroepsgroep. Dit thema raakt daarmee direct de kern van het ambt en is daarom één van de belangrijkste speerpunten binnen de herziening van de Wna. De roep om digitale stappen wordt breed gedeeld en het draagvlak is dan ook groot. Ook is het een thema waar het notariaat/de KNB zelf de regie op moet houden.

Consensus en nuanceverschillen

- Er is breed draagvlak: digitalisering in de samenleving gaat door en het notariaat moet hierin meegroeien. Benadrukt wordt ook de noodzaak om als beroepsorganisatie zelf de regie te nemen en zelf de koers te bepalen. Hiervoor moet ruimte zijn in de Wna.

Gekozen oplossingsrichtingen

- *Wettelijke verankering van de digitale akte en digitaal passeren*, met ruimte voor toekomstige technologische innovaties.
- *Collectief en centraal geregelde digitale archivering* (centraal digitaal protocol) onder regie van de KNB. Dit om continuïteit en beveiliging te waarborgen. Dit is ook goed voor de verzekerbareheid.
- *Afspraken over digitale identificatie en communicatie*, waarbij de wet ruimte biedt en de KNB technische standaarden kan vaststellen via verordeningen.

Overzichtstabel 1

Onderwerp / Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtingen	Relevant e Wna-artikelen	Prioriteit
Digitalisering en modernisering van het notariaat	Verhoogt flexibiliteit, modernisering en vertrouwen in de beroepsgroep; ondersteunt innovatie en efficiënte dienstverlening.	<i>Voordelen:</i> verbeterde efficiëntie en daarmee kostenvoordeel, stimuleert samenwerking en kennisdeling binnen de beroepsgroep. <i>Nadelen/aandachtspunten:</i> technische	Een collectief (digitaal) protocol, beheerd door de KNB. Overdracht notariële bescheiden naar collectief protocol bij defungeren of	Art. 1,-2 Art. 5 Art. 10 Art. 12 Art. 15 Art. 24-25, Art. 29 Art. 30b Art. 30d	Hoog

Onderwerp / Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtingen	Relevant e Wna-artikelen	Prioriteit
	Maakt modern werken (op afstand) mogelijk, wat de aantrekkelijkheid van de beroepsgroep vergroot. Draagt bij aan een toekomstbestendige beroepsorganisatie : de KNB kan hierin de regie pakken.	uitdagingen, juridische borging, toegang en beheer, gevoel van verlies van individuele controle over eigen dossiers en vraagstukken rondom beheer en privacy.	wijzigen vestigingsplaats. Doorontwikkelen van de mogelijkheid tot digitaal passeren. Zorgdragen voor meer eenheid en kennisdeling m.b.v. een centraal digitaal systeem.	Art. 40 Art. 44 Art. 48-49 Art. 49b-50 Art. 53 Art. 53i Art. 57-59	

2. Toekomst en aantrekkelijkheid van het beroep & zij-instroom

Een belangrijk vraagstuk is hoe we het notariaat aantrekkelijk en toegankelijk kunnen houden voor nieuwe generaties en zij-instromers. In de praktijk blijkt dat de huidige opleidings- en benoemingsstructuur soms te weinig ruimte laat voor en niet goed aansluit bij de loopbaanwensen van vandaag. Om het vak aantrekkelijk en toekomstbestendig te maken zijn tijdens de klankbordgroepsessies en eerdere consultaties verschillende oplossingsrichtingen bedacht.

Consensus en nuanceverschillen

Er is breed draagvlak voor genoemde oplossingsrichtingen. Iedereen ziet de urgentie om het beroep aantrekkelijker te maken, vooral voor jongeren en zij-instromers. Nuanceverschillen liggen in waar de grenzen liggen om kwaliteit en kernwaarden te kunnen blijven waarborgen.

Gekozen oplossingsrichtingen

- Modernisering van de opleiding en de *introdactie van meerdere instroomroutes*, bijvoorbeeld via modulaire trajecten of een toelatingsexamen voor juristen met relevante werkervaring.
- Meer loopbaanperspectief door *flexibele doorgroeimogelijkheden en betere waardering voor de rol van de kandidaat-notaris*.
- Er brede steun voor het *versoepelen van de 21-uurseis*. Plan is deze te laten vervallen bij lichte waarneming en te vervangen door benoeming op voordracht van de notaris. Voor zware waarneming blijft de eis bestaan (zwaardere eisen voor de zware waarneming zijn verdedigbaar aangezien de omstandigheden waaronder moet worden waargenomen moeilijker zijn, zie in dit verband ook Melis/Waaijer¹). De termijn wordt echter verkort van twee naar één jaar. Dit vergemakkelijkt de terugkeer en doorstroom binnen het vak zonder kwaliteitsverlies in complexe situaties.
- Meer ruimte geven aan de notaris die al bij het schrijven van het ondernemingsplan weet in deeltijd te willen werken (*deeltijdnotaris*), waarmee het ambt aantrekkelijker wordt voor professionals die hun werk willen combineren met andere activiteiten (werk-privébalans).

¹ Melis/Waaijer 10e druk p. 455.

Dit vereist anderzijds een andere blik op het ondernemingsplan en een aanpassing in de verdiennorm die de Commissie van Deskundigen hanteert. Hierbij geldt als voorwaarde dat de continuïteit van de ambtsbediening gewaarborgd is op dagen dat de notaris zelf niet werkt.

- Ruimte voor *moderne werkvormen*, zoals flexibele inzet en gebruik van digitale mogelijkheden

Overzichtstabel 2

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtingen	Relevante Wna- artikelen	Prioriteit
Toekomst & Aantrekkelijkheid van het beroep/ zij-instroom	Draagt bij aan vertrouwen, flexibiliteit, aantrekkelijkheid en toegang tot het ambt. Het sluit aan bij het bestuursuitgangspunt van een gezonde en toekomstbestendige beroepsgroep.	Voordelen: meer instroom en diversiteit, aantrekkelijker voor jong talent, betere spreiding Nadelen/aandachtspunten: Kwaliteitsbewaking van de opleiding vereist, waardoor aanpassen van de wet nodig, goede afstemming met opleiders is nodig.	Alternatieve instroomroutes faciliteren (toets of maatwerk) Meer flexibiliteit van de beroepsopleiding door het aanbieden van verschillende leerroutes. Versoepelen 21- uurseis met ruimte voor maatwerk.	Art. 2 Art. 6-8 Art. 33	Hoog, zonder voldoende instroom komt de toekomst van het ambt in gevaar.

3. Positie van de kandidaat-notaris

De positie van de kandidaat-notaris staat al langer ter discussie. Veel kandidaat-notarissen ervaren dat de huidige tituluur (de term kandidaat-notaris) en waardering niet goed aansluit bij hun kennis, ervaring en verantwoordelijkheden. Ook is er behoefte aan meer duidelijkheid over wanneer en hoe iemand kan doorgroeien tot notaris. Bij de modernisering van het huidige systeem staat een transparante, eerlijke en flexibele structuur voorop. Een structuur die recht doet aan de kwaliteit van de kandidaat-kandidaat en de praktijk van het notariaat. Vanuit de klankbordgroep en eerdere consultaties zijn hiervoor verschillende oplossingsrichtingen aangedragen.

Consensus en nuanceverschillen

Er is breed draagvlak voor erkenning/versterking van de rol en zichtbaarheid van de kandidaat- en toegevoegd notaris en een duidelijker en flexibeler groeipad naar het notarisambt via maatwerktrajecten en herziening van bestaande vereisten, waaronder versoepeling van de 21-uureis (lichte waarneming), loopbaanperspectief en erkenning via tituluur. Ook is er brede erkenning dat versoepeling van de zware waarneming en de introductie van de deeltijdnotaris kansen biedt om de instroom en flexibiliteit in het beroep te vergroten. Dit met behoud van de kwaliteit en continuïteit van het ambt.

Gekozen oplossingsrichtingen

- Een *duidelijker groeipad naar het notarisambt en versterking van loopbaanperspectieven*, door ervaren kandidaat-notarissen die voldoen aan de voorwaarden voor zware waarneming de mogelijkheid te bieden zich plaatsvervangend notaris te noemen. Dit geeft erkenning aan hun expertise, zonder dat er een systeemwijziging nodig is.
- *Versterken van de rol van de toegevoegd notaris* die is benoemd bij Ministerieel besluit (en evenals de notaris ambtshandelingen mogen verrichten) in de beeldvorming naar buiten. Daarmee in lijn ligt het voor de hand dat ook toegevoegd notarissen zich in de externe communicatie als notaris kunnen presenteren.

- Vereenvoudigde route voor overstap (her-toevoeging). De toegevoegd notaris moet zich via een versimpelde route kunnen laten toevoegen aan een andere notaris. Verdere uitwerking is nodig om dit praktisch vorm te geven.

Overzichtstabel 3

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtin gen	Relevant e Wna- artikelen	Priorite it
Positie van de kandidaat- notaris	Draagt bij aan vertrouwen, flexibiliteit, aantrekkelijkheid, toekomstbestendi gheid. Het thema beïnvloedt direct de aantrekkelijkheid van het beroep en de doorstroom.	Voordelen: aantrekkelijker beroep, duidelijke ontwikkelpaden, betere personele inzetbaarheid, erkenning van ervaren kandidaat-/toegevoegd notarissen, versterkte beeldvorming naar buiten. Nadelen/aandachtspunt en: juridische aanpassing nodig, risico op verwarring bij verschillen in titulatuur, risico op vervaging van de status van notaris- ondernemer.	Duidelijker en flexibeler groeipad naar notaris Meer ruimte voor maatwerk en aanvullende scholing Herziening van formele vereisten t.a.v. doorgroei naar notaris Introductie van de titel plaatsvervangend notaris voor kandidaten die voldoen aan de vereisten voor zware waarneming Versterken van de rol van de toegevoegd notaris door deze extern de titel notaris te laten voeren en een versimpelde route om een toegevoegd notaris eenvoudig aan een andere notaris toe te voegen.	Art. 1-2 Art. 6, Art. 30d Art. 31	Hoog

4. Tucht en toezicht

Het huidige toezicht en het tuchtrecht worden in de praktijk als zwaar en vooral reactief ervaren. De uitdaging is hoe het tuchtrecht en het toezicht te verlichten zonder kwaliteitsverlies?

Consensus en nuanceverschillen

Er is breed draagvlak dat het toezichtmodel eenvoudiger en effectiever moet, waarbij het BFT de onafhankelijke toezichthouder blijft, maar de KNB meer ruimte krijgt voor preventie en kwaliteitsbevordering (lerende en begeleidende rol). De verschillen gaan niet zozeer over het *of*, maar vooral over de *mate waarin*. De precieze balans vraagt om nog nadere afstemming. De prioriteit om suggesties binnen dit thema op te pakken is hoog omdat vertrouwen en kwaliteit kernwaarden zijn die direct raken aan toezicht.

Gekozen oplossingsrichtingen

- *Meer proportionaliteit in het tuchtrecht*, bijvoorbeeld door invoering van een lichte klachtenroute voor minder zware zaken/aanpassing tuchtrechtelijke bepalingen.
- *Modernisering van toezicht*: van reactief naar meer risicogestuurd en adviserend (coaching en begeleiding).
- *Ruimte voor leren en reflectie. Mediation als voorfase van bemiddeling* (aanpassing procedurele regels van het tuchtrecht).
- *Versterking van intercollegiale toetsing en audits*, te organiseren door de KNB.
- *Betere afstemming tussen KNB, BFT en tuchtcolleges in de toezichtstructuur* (samenhang creëren). Verduidelijking over rolverdeling en samenwerking, zodat overlap wordt voorkomen en de verantwoordelijkheden duidelijker zijn belegd.

Overzichtstabel 4

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtin gen	Relevante Wna- artikele n	Priorite it
Tucht en Toezicht	Meer evenwicht tussen corrigerend en lerend toezicht, minder belasting voor notarissen en daarmee versterking van kwaliteit, vertrouwen, flexibiliteit, aantrekkelijkheid en toekomstbestendigh eid	Voordelen: vertrouwen, werkplezier, verbetercultuur. Nadelen: risico op onderschatting ernstige klachten, capaciteit van toezichthouders? Aanpassing van de toezichtstructuur komt tijd. Noodzaak tot heldere afspraken over rolverdeling.	Meer proportionaliteit in het tuchtrecht (lichte klachtenroute), /cultuur van leren. Modernisering van het toezicht; meer risicogestuurd en adviserend. Ruimte voor leren en reflexie; mediation als eerste stap bij klachten. Versterking intercollegiale toetsing en audits als hulpmiddelen (grondslag opnemen in de wet). Meer begeleidende/coac hende rol van toezichthouders/en heldere rolverdeling tussen toezicht/kwaliteitsb orging (BFT en KNB)	Art. 17- 18 Art. 23- 24 Art. 26 Art. 28 Art. 61a Art. 91 t/m 99	Hoog

5. Governance van de KNB

Hoe maken we de beroepsgroep futureproof? De KNB speelt daarbij een centrale rol. Modernisering van de beroepsorganisatie vraagt om een duidelijke visie op de toekomstige rol van de KNB en hoe die het beste kan aansluiten bij de veranderende praktijk en behoeften van de beroepsgroep.

Consensus en nuanceverschillen

Er is breed draagvlak voor een sterkere, meer sturende rol van de KNB bij regelgeving, toezicht en ondersteuning. Ook is er consensus dat de PBO-rol sterker moet worden verankerd in de Wna. De uitdaging is het vinden van balans tussen centrale sturing en nauw contact met de leden, tussen belangenbehartiging en publieke taak en tussen de rol van de KNB en die van externe toezichthouders. Een toekomstbestendige Governance van de KNB is van cruciaal belang voor een goed functionerende beroepsorganisatie en daarmee ook voor het notariaat als geheel. Hoewel dit thema in de praktijk minder zichtbaar is, is het essentieel om de KNB de ruimte te geven om slagvaardig te kunnen handelen in een veranderende omgeving.

Oplossingsrichtingen

- *Versterken van de sturende rol van de KNB* bij regelgeving, kwaliteitsbevordering/toezicht en ondersteuning. Taken als kwaliteitsbevordering en audits en bevoegdheden van de KNB explicieter vastleggen/wettelijk bij de KNB beleggen.
- *Belangenbehartiging behouden*: naast de PBO-rol blijft vertegenwoordiging van de beroepsgroep/belangenbehartiging cruciaal.
- *Toewerken naar een toekomstbestendige inrichting met duidelijker scheiding van rollen* (regelgeving, toezicht, ondersteuning, belangenbehartiging) en transparante besluitvormen met moderne vormen van participatie (dus ook digitaal) en vervanging van bestaande overlegstructuren. Voor deze herinrichting ook wettelijk ruimte creëren.

Overzichtstabel 5

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtin gen	Relevante Wna- artikele n	Priorite it
Governan ce van de KNB	Draagt bij aan vertrouwen, flexibiliteit, aantrekkelijkheid, toekomstbestendigh eid	Voordelen: duidelijke rolverdeling, betere legitimiteit, betere kwaliteitstoetsing en ondersteuning leden en meer betrokkenheid van leden, grotere slagvaardigheid van de KNB. Nadelen/Aandachtspunt en: vereist zorgvuldige voorbereiding, mogelijk uiteenlopende visies binnen de beroepsgroep over de rol van de KNB/mate van centralisatie.	Versterken van de sturende rol van de KNB bij regelgeving, toezicht en ondersteuning. Behoud van belangenbehartigin g naast de PBO- rol. Toekomstbestendig e inrichting interne organisatie (Modernisering ALV en Ringen (bijv. digitale participatie). Ruimte voor externe deskundigheid. Wettelijke verankering van taken en bevoegdheden, incl. verhouding tot BFT en tuchtcolleges.	Art. 61t/m 66	Hoog

6. Ministerieplicht versus specialisatie

De spanning tussen de algemene ministerieplicht en de groeiende wens tot specialisatie en meer ruimte voor ondernemerschap wordt steeds voelbaarder. De vraag is hoe we ruimte geven aan ondernemerschap, zonder het publieke belang uit het oog te verliezen.

Consensus en nuanceverschillen

Er is eensgezindheid dat de ministerieplicht behouden moet blijven. Verschil van inzicht bestaat in hoeveel ruimte specialisatie mag krijgen. Het thema krijgt midden prioriteit. Erkend wordt dat de huidige regeling niet helemaal meer past bij de praktijk, maar aanpassen van de plicht raakt de kern van de identiteit van het ambt en vraagt om zorgvuldig afgewogen voorstellen voordat wetwijziging kan volgen.

Oplossingsrichtingen

- *Handhaven van de ministerieplicht, maar creëer ruimte voor keuzevrijheid binnen een heldere wettelijke basis, met de mogelijkheid voor doorverwijzing bij complexe of specialistische zaken. Koppel specialisatie aan de plicht om door te verwijzen (voorkomt afwijzing en willekeur).*
- *Bevorder samenwerking tussen notarissen met verschillende specialisaties.*
- *Meer helderheid over de grenzen van specialisatie, zodat zowel de publieke taak als marktwerking geborgd blijven.*
- *Begeleiding van de zelfstandige notaris bij de uitvoering van de ministerieplicht (via samenwerkingsverbanden of intercollegiale ondersteuning).*

Overzichtstabel 6

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtingen	Relevante Wna- artikelen	Prioriteit
Ministerieplicht versus Specialisatie	Draagt bij aan vertrouwen, flexibiliteit, aantrekkelijkheid, toekomstbestendigheid	Voordelen: beter passend bij de praktijk van het notariaat, aantrekkelijker beroep, duidelijkere kaders Nadelen/Aandachtspunten: juridisch complex, verdeeldheid over aanpassing van de ministerieplicht, risico op inperking publieke functie	Herdefiniëren van de ministerieplicht met ruimte voor specialisatie Ondersteuning voor de alleen werkende notaris	Art. 21	Midden

7. De onderneming van de notaris (bv, nv, maatschap)

Hoe verhouden het notarisambt en ondernemerschap zich en in hoeverre moet de ondernemingsstructuur van het notariaat ruimte bieden voor andere rechtsvormen?

Consensus en nuanceverschillen

Er is brede steun voor meer flexibiliteit in ondernemingsvormen. Tegelijkertijd zijn er zorgen over behoud van onafhankelijkheid en het waarborgen van de publieke taak.

Oplossingsrichtingen

- *Juridische verankering van bestaande ondernemingsstructuren/wettelijke kaders laten aansluiten bij de praktijk van samenwerking binnen het notariaat.*

- *Duidelijke afspraken over aansprakelijkheid.*
- *Beleid en toezicht op samenwerking en governance binnen kantoren/een richtlijn of verordening over eigendomsverhoudingen en zeggenschap.*

Overzichtstabel 7

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtin gen	Releva nte Wna- artikele n	Priorite it
De onderneming van de notaris (bv, nv, maatschap)	Draagt bij aan vertrouwen, flexibiliteit, aantrekkelijkheid, toekomstbestendigheid.	Voordelen: sluit aan bij de praktijk, versterkt rechtszekerheid, biedt ruimte voor samenwerking. Nadelen: juridisch complex, kans op verschuiving naar te veel ondernemerschap en daarmee verzakelijking van het ambt, vereist zorgvuldige waarborging t.a.v. onafhankelijkheid en publieke taak van het notariaat.	Juridische verankering van de ondernemingsstructuren. Afspraken over aansprakelijkheid en zeggenschap. Beleid en toezicht op de diverse vormen van samenwerking en governance van kantoren, waarbij het publiek belang gewaarborgd blijft.	Art. 3-5 Art. 16-19	Midden

8. Individueel versus collectief protocol.

Is een collectief protocol wenselijk en uitvoerbaar? Van oudsher beheert iedere notaris zijn eigen protocol, maar met de komst van digitale akten (DOVB) rijst de vraag of het centraal, collectief protocol toekomstbestendiger is. Zo'n collectief protocol kan bijdragen aan continuïteit, toegankelijkheid en betere beveiliging. De uitdaging ligt vooral in het vinden van de juiste balans tussen wat individueel blijft en wat gezamenlijk wordt geregeld, en in het goed borgen van de juridische en organisatorische kant. Ondanks deze uitdagingen worden digitalisering van het notariaat en een collectief protocol als logische vervolgstappen gezien.

Consensus en nuanceverschillen

Er is breed draagvlak voor het collectief protocol als oplossing voor continuïteit en veiligheid. Nuanceverschillen zijn er t.a.v. de mate van centralisatie en de uitvoering/toegankelijkheid (wie heeft waar toegang toe, etc.). Een collectief protocol versterkt de continuïteit, efficiëntie en digitale toegankelijkheid, maar raakt niet direct aan de kernwaarden van het notariaat en is geen voorwaarde voor het functioneren van ambt.

Oplossingsrichtingen

- *Centrale opslag van akten en dossiers na defungeren of wijzigen vestigingsplaats van de notaris.* Daarbij wettelijk vastleggen wat tot het protocol behoort. En dat protocollen digitaal en collectief worden beheerd, onder regie van de KNB.
- *Duidelijk afbakenen wat tot de notariële bescheiden behoort* (de minuten, notariële verklaringen, registers, afschriften, repertoria en kaartsystemen die onder de notaris berusten voordat deze worden toegevoegd aan het protocol). Duidelijk afbakenen *wanneer* de notariële bescheiden tot het protocol gaan behoren.
- *Regelgeving over overdacht van de notariële bescheiden naar het protocol.*
- *Beheer en toegang helder regelen.* Aanpassingen van bepalingen in de Wna zodat overdracht en toegang bij fusie, defungeren of opvolging eenduidig geregeld is.

- *Digitale toegankelijkheid voor cliënten verbeteren.*

Overzichtstabel 8

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)/ aandachtspunten	Gekozen oplossingsrichtingen	Relevante Wna- artikelen	Prioriteit
Individueel versus collectief protocol	Vertrouwen: centraal en transparant beheer. Flexibiliteit: digitale aanpassing mogelijk. Aantrekkelijkheid: modernisering- en innovatieslag richting modern werken wat nieuwe jonge professionals aanspreekt. Toekomstbestendigheid beroepsorganisatie met een organiserende/coördinerende rol voor de KNB.	Continuïteit, rechtszekerheid, kostenbesparing, meer mogelijkheden voor kennisdeling. Een belangrijk thema in relatie tot modernisering en digitalisering van het notariaat. Juridische en technische kaders t.a.v. beheer en toegang, verlies individuele controle over eigen protocollen, afbakening wat wel en niet in collectief het protocol.	Invoering van een centraal digitaal protocol, beheerd door de KNB, van akten en dossiers na defungeren of wijzigen vestigingsplaats van de notaris Tot de notariële bescheiden aan het protocol toegevoegd worden, berusten deze onder de notaris. Wettelijke regeling voor beheer naar voorbeeld van RvIHH	Art. 15 Art. 49 Art. 50 Art. 53 Art. 57-58	Hoog/ midden

9. Vestigingsplaats en toegankelijkheid van het notariaat.

De vestigingsplaatsregeling wordt als beperkend ervaren in een tijd waarin flexibel werken en digitale bereikbaarheid belangrijker worden. Maar hoe versoepeling van deze regeling zonder dat de toegankelijkheid en/of landelijke spreiding van notarissen in het geding komt (dit in relatie tot het collectief protocol).

Consensus en nuanceverschillen

Er is brede consensus t.a.v. versoepeling van de regels rond vestigingsplaats en de wens om hier stappen in te zetten is groot. Streven is om cliënten beter te bedienen door ook buiten de formele vestigingsplaats te kunnen werken, maar met behoud van duidelijke binding met de regio. De nuanceverschillen zitten dus vooral in de mate van verruiming. Verder versterkt flexibilisering van de vestigingsplaats vooral de andere thema's, zoals digitalisering, toegankelijkheid/sociaal notariaat en aantrekkelijkheid van het beroep.

Oplossingsrichtingen

- *Versoepeling van de regels rond vestigingsplaats.* Ruimte bieden aan een bredere passeerbevoegdheid door aan te sluiten bij de regio waarmee de notaris verbonden is. Een combinatie van standplaats, geboorteplaats en woonplaats kan bijvoorbeeld als basis dienen voor meerdere regio's.
- *Aansluiten bij de digitale werkelijkheid.* Notarissen (en ook cliënten) werken vaker digitaal. De Wna moet ruime bieden voor digitaal passeren en werken vanuit flexibele locaties. Meer flexibiliteit en het kunnen kiezen van een werkplek draagt bij aan de wens vanuit de beroepsgroep en vergroot de toegankelijkheid/bereikbaarheid voor cliënten.

- In het verlengde hiervan past ook het *ruimte geven aan nieuwe vormen van samenwerking*, zoals gezamenlijke kantoren, gedeelde faciliteiten en het collectief protocol. Hiermee blijven spreiding en continuïteit van notariële diensten gewaarborgd.

Overzichtstabel 9

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)	Oplossingsrichtin gen	Relevant e Wna- artikelen	Priorite it
Vestigingsplaats en Toegankelijkheid	Vertrouwen: betere toegankelijkheid. Flexibiliteit: aansluiten bij hybride werken. Aantrekkelijkheid: flexibele werkvormen en daarmee wellicht minder barrières voor toetreders uit het hele land. Toekomstbestendigheid: ruimte voor vernieuwing.	Pro: verhoogt flexibiliteit en bereikbaarheid voor cliënten, aantrekkelijker door moderne werkvormen, versterking concurrentiepositie. Contra: zorgen over lokale spreiding, minder binding met lokale gemeenschap, vrees voor te vergaande schaalvergroting, noodzaak van duidelijke kaders.	Versoepeling vestigingsplaatsregels: passeren buiten formele vestigingsplaats (nevenvestiging, flexwerkplek, digitaal). Aansluiten bij de regio waar de notaris binding mee heeft (bijv. geboorte- en/of werkregio). Ruimte voor nieuwe vormen van (digitale) samenwerking (gezamenlijke kantoren, gedeelde faciliteiten, collectieve protocollen). Aansluiten bij digitale werkelijkheid: flexibele werkplekken, betere bereikbaarheid voor cliënten.	Art. 12-13	Midden

10. Sociaal notariaat/toegang tot het notariaat

De maatschappelijke legitimiteit van het notariaat vraagt om voldoende toegankelijkheid voor alle burgers. Vraag is hoe die toegankelijkheid te verbeteren voor mensen met een smalle beurs?

Consensus en nuanceverschillen

Er is brede consensus dat het notariaat ook voor mensen met een smalle beurs toegankelijk moet zijn. Verschil van mening zit vooral in de vraag of dit wettelijk moet worden vastgelegd of praktisch kan worden ingevuld via bestaande regelingen. Omdat de kernwaarden minder direct geraakt worden ligt de prioriteit lager, al blijft het thema relevant voor de maatschappelijke legitimiteit van het notariaat.

Oplossingsrichtingen

- *Invoeren van vaste ondersteunings- en financieringsstructuren.* Mensen die rechtsbijstand niet kunnen betalen, kunnen aanspraak maken op gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit geldt echter alleen voor rechtsbijstand van advocaten en mediators. De KNB wil dat ook

notarissen hiervoor in aanmerking komen. Om de tegemoetkoming in de kosten voor minvermogenden te financieren uit het budget van de rijksoverheid voor *rechtsbijstandsfinanciering*.

Overzichtstabel 10

Onderwerp/ Thema	Bijdrage aan uitgangspunten	Belangrijkste argumenten (pro & contra)	Oplossingsrichtingen	Relevante Wna- artikelen	Prioriteit
Sociaal notariaat/ toegang	Vertrouwen: publiek belang wordt beter bediend. Flexibiliteit: maatwerk via regionale invulling wellicht mogelijk. Aantrekkelijkheid: verhoogt maatschappelijke relevantie van het ambt.	Bevordert toegankelijkheid en maatschappelijke functie van het notariaat. Onvoldoende financiering/bekostiging moeilijk, grote verschillen in uitvoerbaarheid per regio, financiële en werkdruk op kleine kantoren.	Herziening art. 56 Wna Invoeren van een sociaal fonds en ondersteuning van notarissen bij het sociaal notariaat. Stimuleren van lokale samenwerkingsvormen	Art. 56 Wna	Laag